Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen, het decreet van 25 maart 2022 tot regeling van bepaalde aspecten van duale opleidingen en het decreet van 23 december 2022 over de premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en leerlingenpremie alternerende opleiding.

- Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering wil duaal leren versterken als een aantrekkelijke en toekomstgerichte leerweg, waarin leerlingen hun talenten ontwikkelen en bouwen aan een kwalificatie en een toekomst op de arbeidsmarkt. Daarvoor hebben we het Actieplan voor Duaal Leren in Vlaanderen opgesteld. Met dit voorontwerp van decreet geven we uitvoering aan actie 9 van dat plan.

We geven scholen en ondernemingen meer ruimte om die ambitie samen waar te maken. Op basis van een grondige beleidsanalyse vereenvoudigen we de erkenningsvoorwaarden en maken we de overeenkomsten beter geschikt voor de praktijk. Zo werken we concrete knelpunten weg, met behoud van de basisprincipes van duaal leren en aandacht voor kwaliteitsvolle begeleiding.

Ondernemingen krijgen eenvoudiger toegang tot het mentorschap voor hun medewerkers. We brengen de minimumleeftijd voor mentoren terug tot 23 jaar, met behoud van de vereisten rond praktijkervaring of een relevante vooropleiding. Zo maken we het voor ondernemingen eenvoudiger om vakkennis door te geven aan een nieuwe generatie.

Voor leerlingen staat de continuïteit van hun leertraject centraal. In het secundair onderwijs maken we een tijdelijke leerlingenstage mogelijk terwijl de erkenningsaanvraag van een onderneming wordt behandeld, of wanneer een overeenkomst kort voor het einde van het schooljaar vroegtijdig stopt en geen nieuwe erkende leerwerkplek wordt gevonden. Zo kunnen leerlingen sneller starten of noodzakelijke competenties blijven verwerven op de werkvloer, met meer kansen om hun opleiding succesvol af te ronden. Deze stage blijft een uitzonderlijke overbrugging. Daarnaast verankeren we de mogelijkheid van een leerlingenstage in het kader van transnationale leermobiliteit, zodat ook internationale leerervaringen een duidelijke plaats krijgen binnen duaal leren.

Met gerichte vereenvoudigingen en verduidelijkingen stemmen we de regelgeving beter af op de praktijk. Zo bouwen we aan duaal leren dat beter werkt voor leerlingen, scholen en ondernemingen: met minder drempels, meer ruimte om te leren op de werkvloer en blijvende aandacht voor kwaliteit.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggend voorontwerp van decreet heeft betrekking op:

BELEIDSVELD: Werk
INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT: Competenties
BELEIDSDOELSTELLING:

- OD8: Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt:
- Optimaliseren en uitbreiden van duaal leren.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wat betreft de vorige beslissingen van de Vlaamse Regering wordt verwezen naar:

- Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029;
- De beleidsnota's Werk en Onderwijs 2024-2029;
- Het Actieplan voor Duaal Leren in Vlaanderen (VR 2025 1807 MED0308-1).

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan:

- Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2026/343 van 29 oktober 2026;
- Het JoKER-advies van 7 oktober 2026;

De Inspectie van Financiën verleende op 2 oktober 2026 een gunstig advies en stelde dat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting niet verplicht is.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In het Vlaamse Regeerakkoord 2024-2029 stelt de Vlaamse Regering dat ze "*het duaal leren zal optimaliseren en uitbreiden in arbeidsmarktgerichte richtingen en richtingen met dubbele finaliteit.*"

In de Beleidsnota's Werk en Onderwijs 2024-2029 onderschrijft de bevoegde Minister de ambitie om duaal leren te optimaliseren. Dit wordt concreet gemaakt met het Actieplan voor Duaal Leren in Vlaanderen, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 juli 2025 (VR 2025 1807 MED.0308-1).

Dit actieplan wil duaal leren versterken als een aantrekkelijke leerweg voor leerlingen die willen leren op de werkvloer en drempels voor scholen en ondernemingen bij de organisatie van duaal leren wegwerken. Het Actieplan voor Duaal Leren in Vlaanderen werd in 2025 opgesteld in samenwerking tussen het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS), het

Departement Onderwijs en Vorming en AHOVOKS, in opdracht van het kabinet Onderwijs en Werk. De voorbereiding vertrok vanuit een brede inventarisatie van de drempels voor duaal leren, op basis van bestaande onderzoeken, beleidservaringen en signalen uit de praktijk. Deze analyse werd afgetoetst bij het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, de sectorale partnerschappen en via een rondetafelgesprek met vertegenwoordigers van scholen en ondernemingen. Op basis van deze input werden concrete beleidsacties uitgewerkt, die werden gebundeld in het actieplan dat op 18 juli 2025 aan de Vlaamse Regering werd meegedeeld.

In het kader van het actieplan werd onder actie 9 een beleidsanalyse voorzien van het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleiding (10/06/2016) met focus op de erkenning van ondernemingen voor duaal leren, en de overeenkomsten die in het kader van duaal leren gebruikt worden. Bij de analyse werden mogelijkheden onderzocht tot flexibilisering en administratieve vereenvoudiging voor ondernemingen en scholen. Enerzijds onderzochten we de erkenningsvoorwaarden en -procedure. Anderzijds werd de wenselijkheid van de verschillende overeenkomsten tegen het licht gehouden, en werd herbekeken of er afdoende passende overeenkomsten voorzien zijn voor elke leerling op elk moment in zijn of haar duale opleiding.
Voor de drempels rond erkenningen en overeenkomsten werkte het Departement WEWIS voorstellen uit, in afstemming met Departement Onderwijs en Vorming en na consultatie van stakeholders. De erkenningsvoorstellen werden informeel besproken met de sectoren, het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de SERV. Het Partnerschap besprak op 11 juni 2026 ook de analyse van de overeenkomsten.

Voorliggend voorontwerp van decreet bundelt de decretale wijzigingen die voortvloeien uit deze beleidsanalyse. In navolging van deze oefening zullen eveneens wijzigingsvoorstellen worden voorbereid aan uitvoeringsbesluiten op niveau Vlaamse Regering en bevoegd minister. Deze zouden, onder voorbehoud van goedkeuring, eveneens in werking treden vanaf 1/09/2027.

Met voorliggende wijzigingen wordt niet geraakt aan de centrale principes van duaal leren.

Probleemstelling

In het kader van duaal leren wordt de kwaliteit van opleiding versterkt door een kwaliteitscontrole van de betrokken leerwerkplek. Dit wordt geregeld door een erkenning van de leerwerkplek, onder bepaalde voorwaarden op niveau van de vestiging van de onderneming én specifiek voor de aangeduide mentor in de onderneming. Verder wordt decretaal bepaald welke overeenkomsten gebruikt kunnen worden in het kader van duaal leren in het secundair onderwijs, opdat leerlingen optimaal sociale rechten kunnen opbouwen binnen het federaal statuut ‘alternerende leerling’. Ondernemingen en scholen geven aan een aantal van deze voorwaarden als drempels te ervaren voor het organiseren van duale opleidingen. Wat de erkenning van de onderneming betreft, dienen ondernemingen administratieve stappen te zetten in functie van de erkenning zonder de garantie dat er zich een leerling aandient en is men op zoek naar administratieve vereenvoudiging. Wat de voorwaarden van de overeenkomsten betreft, wijst men op beperkte flexibiliteit in het gradueel opbouwen van de werkplekcomponent.

Wijzigingen aan de erkenning van ondernemingen in het kader van alternerende en duale opleidingen

Dit voorontwerp van decreet voorziet een aantal wijzigingen met betrekking tot de erkenning van de onderneming. In het kader van duaal leren dient een onderneming erkend te zijn, alvorens een overeenkomst kan worden afgesloten in functie van het uitvoeren van een alternerende of duale opleiding. Zo dient een onderneming een mentor aan te duiden, die de lerende begeleidt op de werkvloer.

Met dit voorontwerp van decreet worden de erkenningsvoorwaarden gewijzigd:

- De minimumleeftijd voor een aangeduide mentor bij een onderneming wordt verlaagd van 25 jaar naar 23 jaar. Het is nu al mogelijk om als mentor op te treden vanaf 23 jaar, mits aanvullende voorwaarden. Deze komen te vervallen. De mentor dient, bij het ontbreken van

5 jaar praktijkervaring, een bewijs van een relevante vooropleiding in het beroep voor te leggen.

- Onder voorbehoud van goedkeuring voorzien we een nieuwe termijn voor het volgen van de mentoropleiding bij besluit van de Vlaamse Regering. (De startdatum van de eerste overeenkomst van een mentor zal het startpunt zijn van de termijn voor het volgen van de mentoropleiding. Zo verbinden we de termijn voor het volgen van de mentoropleiding aan de effectieve start van een lerende op de werkvloer, geregistreerd via een overeenkomst in het kader van alternerende opleidingen in het secundair onderwijs of duale opleidingen in het volwassenenonderwijs). De al verplichte registratie van de overeenkomst via het registratieportaal van het departement WEWIS, is belangrijk voor de opvolging van deze termijn en de begeleiding van de betrokken mentoren. Decretaal voegen we de mogelijkheid toe om in het uitvoeringsbesluit de termijn voor de registratie van de overeenkomst te bepalen. Dit in functie van de opvolging van tijdige deelname aan de mentoropleiding, en bijgevolg de kwaliteitsvolle begeleiding van de lerende op de werkplek.

Om de eenvormigheid van de erkenningen van ondernemingen in het kader van duaal leren te waarborgen, worden deze wijzigingen zowel voor duaal leren in het secundair als in het volwassenenonderwijs doorgevoerd.

Het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen regelt bepaalde aspecten voor de organisatie van duaal leren in het secundair onderwijs. Het decreet van 25 maart 2022 tot regeling van bepaalde aspecten van duale opleidingen regelt dit voor duaal leren in het volwassenenonderwijs.

Wijzigingen aan de overeenkomsten in het kader van alternerende opleiding (duaal leren in het secundair onderwijs)

Dit voorontwerp van decreet breidt de overeenkomsten binnen alternerende opleiding uit met een leerlingenstage, als tijdelijke, uitzonderlijke overeenkomst. Het gaat om de leerlingenstage zoals vermeld in artikel 3, 17°/2 van de Codex Secundair Onderwijs.

De leerlingenstage kan alleen in drie specifieke situaties worden gebruikt:

- In afwachting van de erkenning van een onderneming die al een erkenningsaanvraag heeft ingediend, zodat de leerling toch al kan starten op de werkvloer gedurende de behandeling van de aanvraag. De beslissingsdatum van deze erkenningsaanvraag is dan ook de uiterste einddatum voor deze leerlingenstage.
- Wanneer een bestaande overeenkomst vroegtijdig eindigt kort voor het einde van het schooljaar en er geen nieuwe erkende leerwerkplek meer gevonden wordt. Zo kan de leerling toch nog noodzakelijke competenties op de werkvloer verwerven.
- Voor een buitenlandse stage of bij activiteiten in het kader van transnationale leermobiliteit, zodat de huidige praktijk rond internationale stages in de regelgeving wordt verankerd.

In lijn met het uitzonderlijk karakter van de leerlingenstage, wijkt deze af van de overige overeenkomsten in het kader van alternerende opleidingen in het secundair onderwijs:

- Waar overeenkomsten in alternerende opleidingen in principe enkel kunnen worden gesloten met een erkende onderneming, kan een leerlingenstage in specifieke situaties ook bij een onderneming die (nog) niet erkend is.
- De leerlingenstageovereenkomst kan niet schooljaaroverschrijdend worden gesloten en is gebonden aan de specifieke duurtijd en voorwaarden die in de regelgeving worden bepaald.
- In het kader van een leerlingenstageovereenkomst kan de leerling geen gebruik maken van een delegatie naar een andere leerwerkplek.

De premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding zijn maatregelen specifiek gericht op de ondersteuning van ondernemingen die zich

inzetten in het kader van opleidingstrajecten met een substantieel aandeel werkplekleren én kwaliteitsvolle begeleiding op de werkplek voorzien door een opgeleide mentor. Ook de ondernemingen die zich inzetten in het kader van duaal leren in het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs, kunnen hierop aanspraak maken.

Er worden geen premies toegekend in geval van een tijdelijke leerlingenstage in het kader van duaal leren. Het toepassingsgebied van de premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding blijft ongewijzigd. Beide premies beogen de ondersteuning van reguliere trajecten duaal leren waarbij een erkende onderneming een duurzaam engagement aangaat voor de opleiding van de leerling of cursist en kwaliteitsvolle begeleiding op de werkvloer verzekert. De tijdelijke leerlingenstageovereenkomst heeft daarentegen een uitzonderlijk en overbruggend karakter en kan in bepaalde gevallen plaatsvinden bij een onderneming die (nog) niet erkend is. Gelet op dit uitzonderlijke karakter en de afwijkende voorwaarden waaronder de leerlingenstage wordt georganiseerd, wordt deze niet in aanmerking genomen voor de toekenning van beide premies.

Voor de leerlingenpremie vergt dit een aanpassing op decretaal niveau. Voor de premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen zal dit, onder voorbehoud van goedkeuring, geregeld worden in het uitvoeringsbesluit.

Technische vereenvoudiging, harmonisatie en in regel stellen van huidige praktijk met betrekking tot duaal leren in secundair onderwijs en volwassenenonderwijs

Daarnaast voorziet dit voorontwerp van wijzigingsdecreet een aantal wijzigingen met betrekking tot registratie en opvolging van overeenkomsten, schorsing bij leermobiliteit, beroepsprocedures en technische actualisaties. Veelal gaat het om het gelijktrekken van regelgeving tussen het kader voor duaal leren in het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs of het in regel brengen van huidige praktijken.

- Het is vandaag in de praktijk mogelijk voor de onderneming om, bij een vestiging met een lopende erkenning, ook na de erkenningsaanvraag een bijkomende mentor te registreren. Deze mogelijkheid wordt expliciet opgenomen in de regelgeving.
- Overeenkomsten in het kader van duaal leren worden geregistreerd in het digitale registratieportaal van het departement WEWIS. In het kader van een vroegtijdige beëindiging van de overeenkomst dient de stopzetting van de overeenkomst eveneens geregistreerd te worden. We voorzien met deze wijziging de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering een maximumtermijn bepaalt voor de registratie van deze vroegtijdige beëindiging. Daardoor kunnen betrokken sectorale partnerschappen opvolgen of het maximumaantal lerenden per mentor correct wordt toegepast. Een correcte registratie van de overeenkomst is de basis van correcte monitoring van duaal leren in Vlaanderen.
- Bijkomende schorsingsgrond voor de overeenkomst van alternerende opleiding: Een alternerende opleiding kan maximaal 21 dagen worden geschorst bij activiteiten in het kader van transnationale leermobiliteit.
- Bijkomende schorsingsgrond voor de verplichting van de onderneming tot betaling van een leervergoeding in duale opleidingen in het volwassenenonderwijs, waarbij de cursist wel lessen kan volgen. Het gaat onder meer om situaties zoals facultatief moederschapsverlof, werkverwijdering na advies van de arbeidsarts en tijdelijke gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid waarbij de werkplekcomponent niet kan worden ingevuld.
- Beroepsprocedure naar aanleiding van een vroegtijdige beëindiging van een overeenkomst: de procedure bij beroep tegen vroegtijdige beëindiging van een overeenkomst wordt, onder voorbehoud van goedkeuring bij uitvoeringsbesluit, gealigneerd op de beroepsprocedure bij niet-erkenning, opheffing van erkenning en uitsluiting van de onderneming. In beide gevallen zal de beslissing met betrekking tot het beroep genomen worden door de beroepscommissie van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, en niet het Vlaams Partnerschap Duaal Leren. Dit wordt gewijzigd in het kader van duaal leren voor het secundair én voor het volwassenenonderwijs, en

wordt, onder voorbehoud van goedkeuring, verder geconcretiseerd in het voorziene wijzigingsbesluit.
- Actualisatie van de benaming van het bevoegde departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie.

Gemeenschapsmaterie: uitwerking in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad

Dit voorontwerp van decreet betreft grotendeels gemeenschapsmaterie. Opleidingen duaal leren kunnen worden aangeboden in een opleidingsinstelling erkend door de Vlaamse Gemeenschap, dus eveneens deze gelegen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Ook Brusselse leerlingen of cursisten kunnen zich inschrijven in deze opleidingen. Ook een onderneming gelegen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad kan worden erkend voor duaal leren. De bevoegdheden en opdrachten van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren zijn van toepassing op de gehele Vlaamse Gemeenschap, bijgevolg eveneens op het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Het artikel met betrekking tot wijzigingen aan het decreet over de premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding (artikel 19) regelt een gewestaangelegenheid.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen wordt verwezen naar de artikelsgewijze bespreking in de bijgevoegde memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

B. ESR-TOETS

Het voorontwerp van decreet is ESR-neutraal.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet wordt het voorgelegd voor advies aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Onderwijsraad. Het ontwerpdecreet wordt eveneens voor advies voorgelegd aan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

Daarnaast wordt het voorontwerp voor advies aan de Raad van State voorgelegd.

De inwerkingtreding van voorgestelde wijzigingen is bepaald op 1 september 2027.

Voor de verdere uitwerking van de opstart worden voorstellen voor uitvoeringsbesluiten uitgewerkt, die, onder voorbehoud van goedkeuring, eveneens een inwerkingtreding voorzien op 1 september 2027.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen, het decreet van 25 maart 2022 tot regeling van bepaalde aspecten van duale opleidingen en het decreet van 23 december 2022 over de premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk:

2.1 te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Vlaamse Onderwijsraad en het Vlaams Partnerschap Duaal Leren;

2.2 te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;

2.3 te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR